Arolwg Sgiliau Cyflogwyr 2019

Y sgiliau ar y gweill: Pecyn sleidiau Cymru

Cyflwyniad

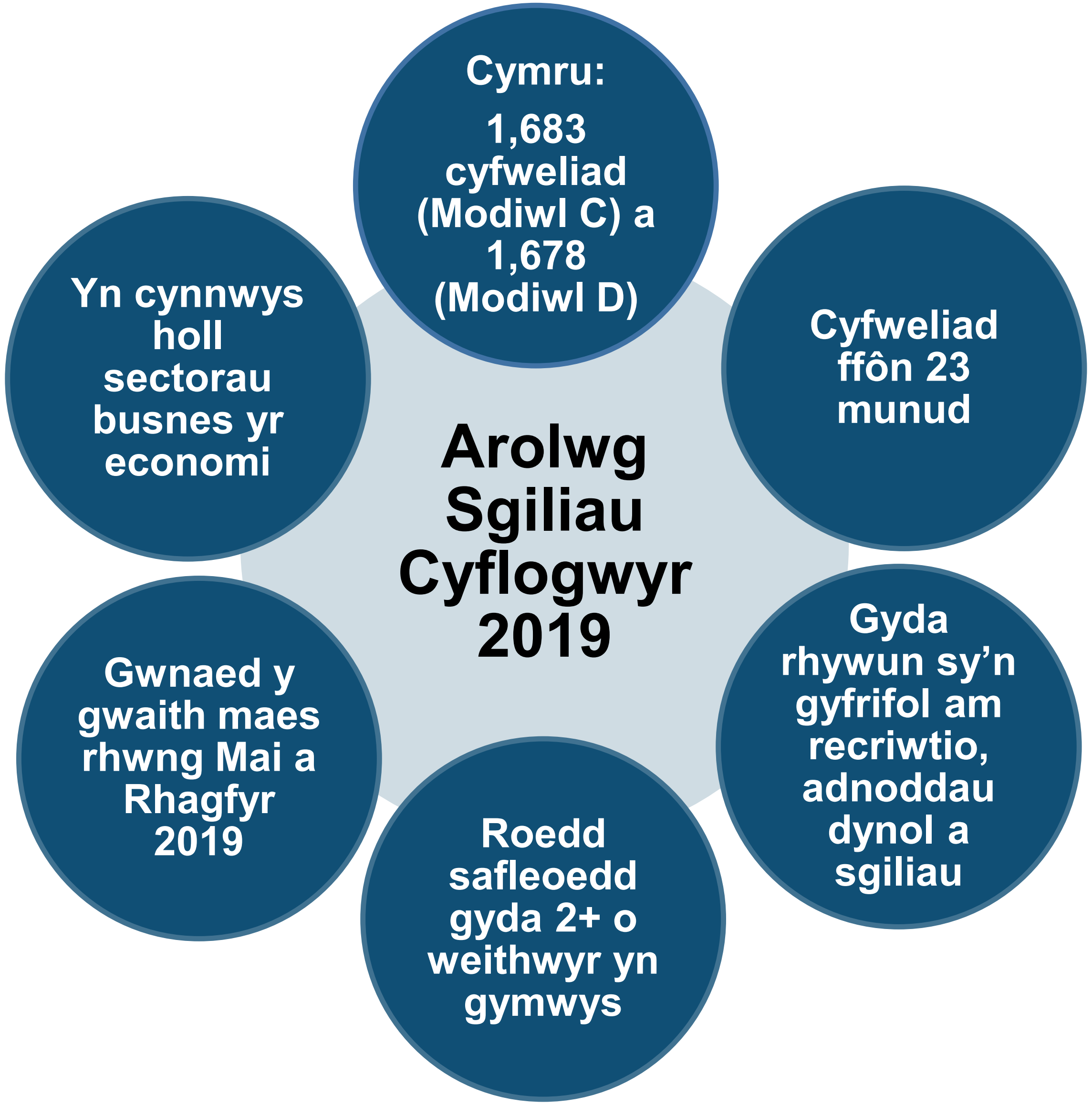

Cwmpas yr Holiadur

- **Y pumed arolwg yn y gyfres eilflwydd hon – am y tro cyntaf roedd ganddo gynnwys o’r Arolwg Safbwyntiau Cyflogwyr.**
- **Mae’r pecyn sleidiau hwn yn canolbwyntio ar y meysydd craidd a ganlyn o’r arolwg:**
  - Newydd-ddyfodiaid i’r farchnad lafur
  - Y gweithlu cyfredol
  - Lleoliadau ac ysbrydoliaeth gwaith

Cyfweliadau a gyflawnwyd

	Poblogaeth	Nifer y cyfwel-iadau	Modiwl C	Modiwl D
Cymru	89,100	6,773	1,683	1,678
Fesul rhanbarth				
Gogledd	21,600	1,666	397	415
Canolbarth	9,900	793	234	166
De Ddwyrain	37,600	2,767	662	704
De Orllewin	20,000	1,547	390	393
Canolbarth a De Orllewin	29,800	2,340	624	559
Gorllewin Cymru a'r Cymoedd	53, 800	4,367	1,056	1,100
Dwyrain Cymru	35,300	2,406	627	578

Fesul sector	Poblogaeth	Nifer y cyfwel-iadau	Modiwl C	Modiwl D
Sector Cynradd a Chyfleustodau	10,000	364	110	96
Gweithgynhyrchu	4,400	466	106	114
Adeiladu	8,400	401	111	97
Cyfanwerthu a Manwerthu	16,600	1,442	366	341
Gwestai a Bwytai	9,600	797	205	196
Cludiant a Storio	3,600	171	41	41
Gwybodaeth a Chyfathrebu	2,200	141	30	40
Gwasanaethau Cyllid	1,500	109	28	30
Gwasanaethau Busnes	15,200	988	235	245
Gweinyddiaeth Gyhoeddus	1,200	109	20	31
Addysg	2,800	463	94	125
Iechyd a Gwaith Cymdeithasol	7,000	825	222	194
Celfyddydau a Gwasanaethau Eraill	6,500	497	115	128

Mae’r holl ffigurau a gyflwynir yn y pecyn sleidiau hwn yn agored i led gwall. Gyda lefel hyder o 95%, uchafswm y lled gwall yw oddeutu dau bwynt canran ar y lefel gyffredinol a rhwng tri a 22 pwynt canran fel arfer ar draws yr is-grwpiau rhanbarth a sector.

Cymerwyd y cyfrifiadau poblogaeth o Gofrestr Rhyngadrannol o Fusnesau (IDBR) yr ONS, Mawrth 2019, ac maent wedi eu talgrynnu i’r fil agosaf

Newydd-ddyfodiaid i’r farchnad lafur

Recriwtio ymadawyr addysg, dros amser

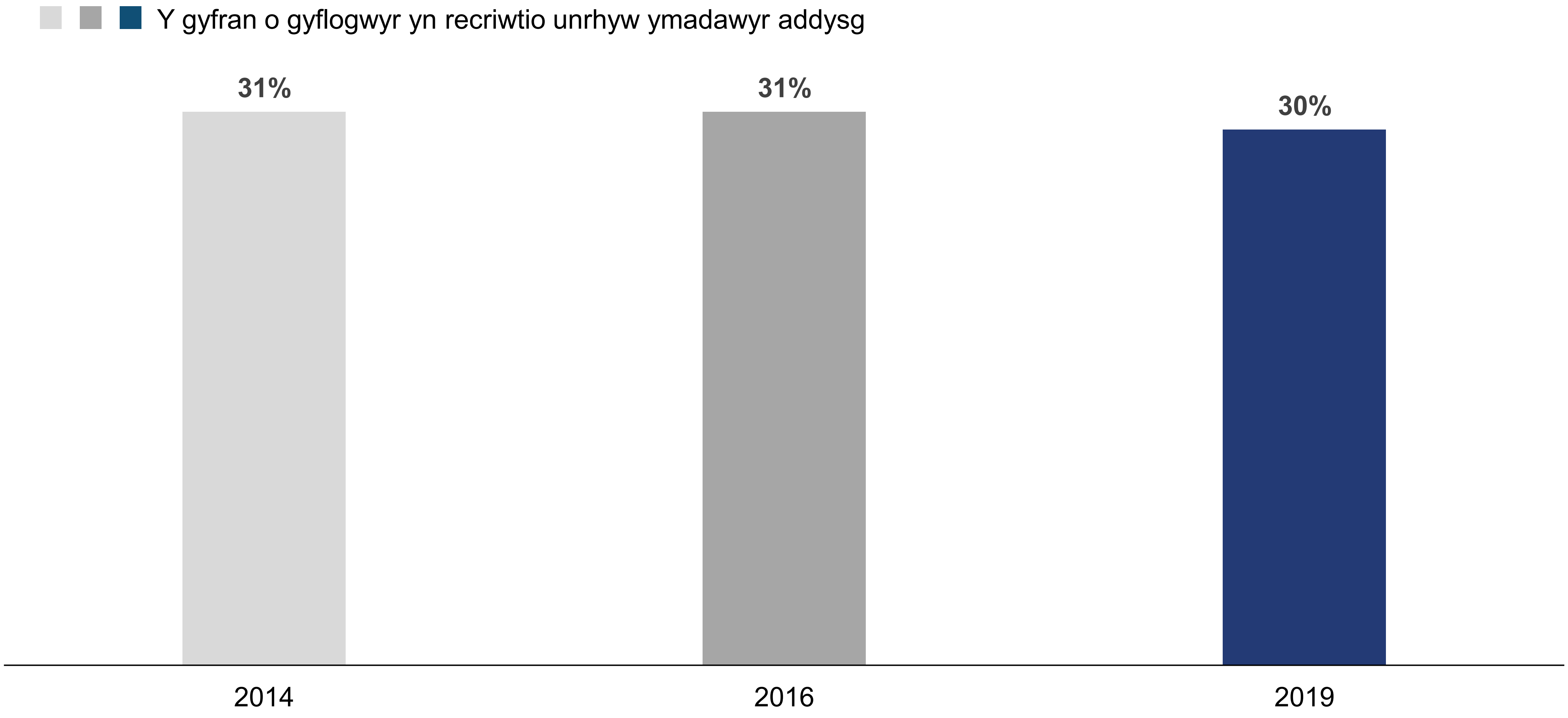

Y Sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (2019 1,683, 2016 1,997, 2014 2,007)

Recriwtio ymadawyr addysg fesul rhanbarth

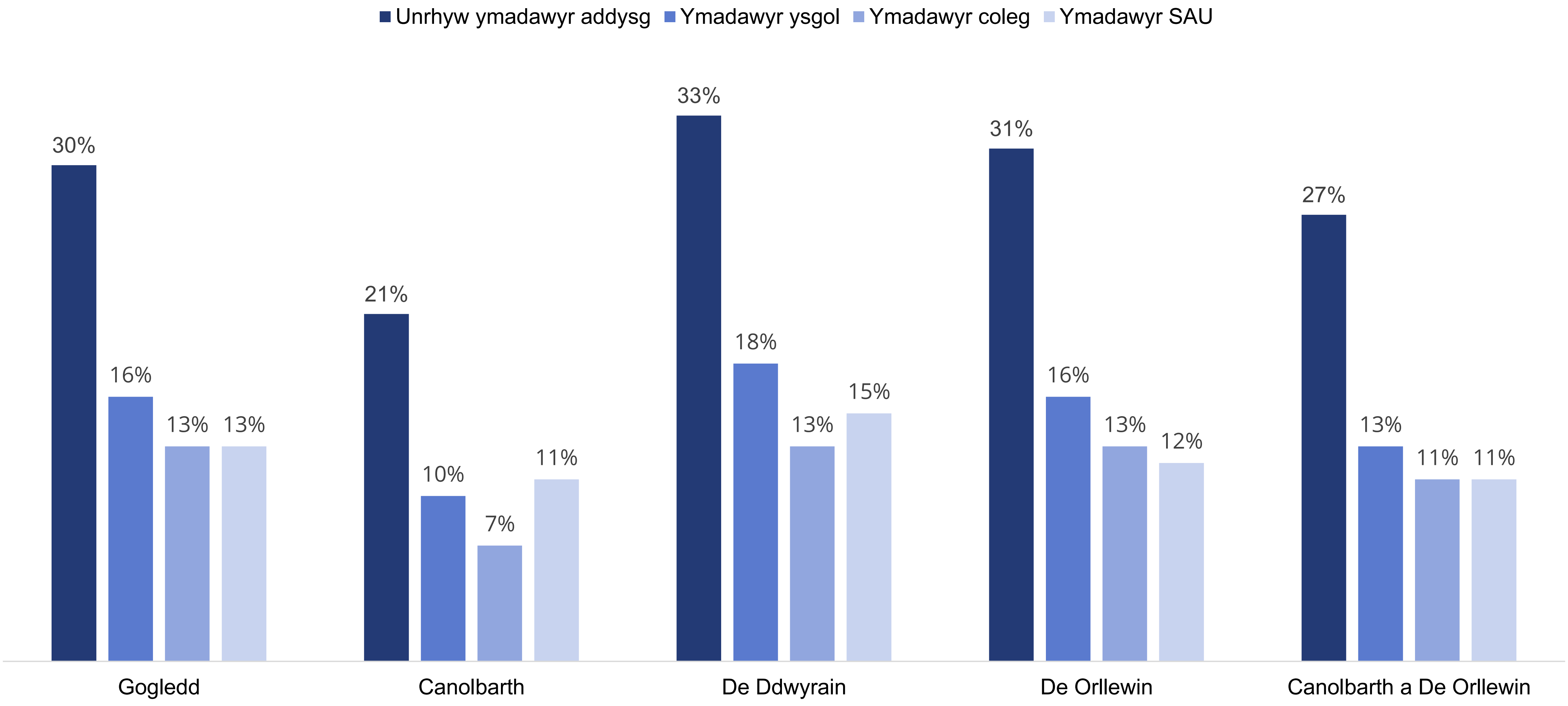

Y Sylfaen: Yr holl sefydliadau (mae sylfeini rhanbarthol 2019 yn amrywio o 234 yn y Canolbarth i 662 yn y De Ddwyrain)

Recriwtio ymadawyr addysg fesul maint

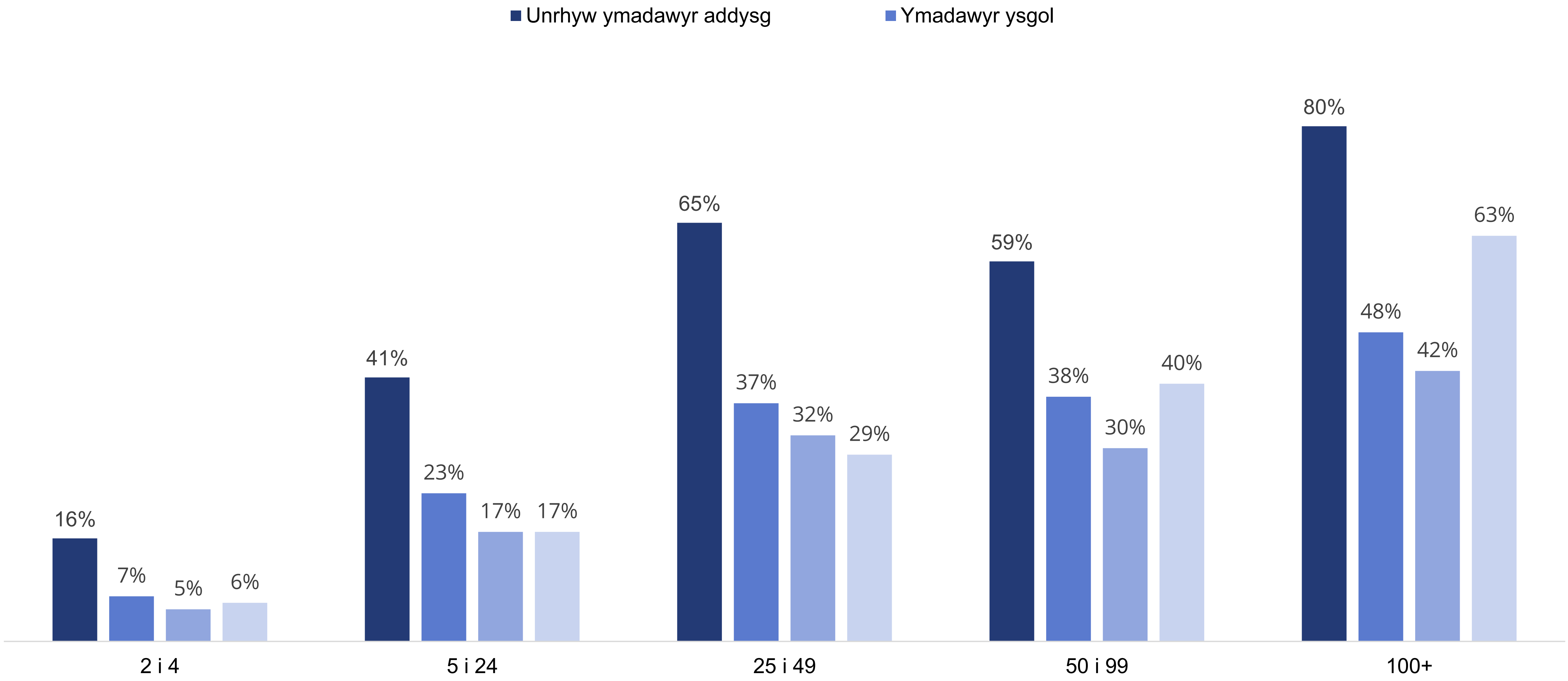

Y Syflaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (2019 2 i 4 452, 5 i 24 864, 25 i 49 214, 50 i 99 91, 100+ 62)

Recriwtio ymadawyr addysg fesul sector

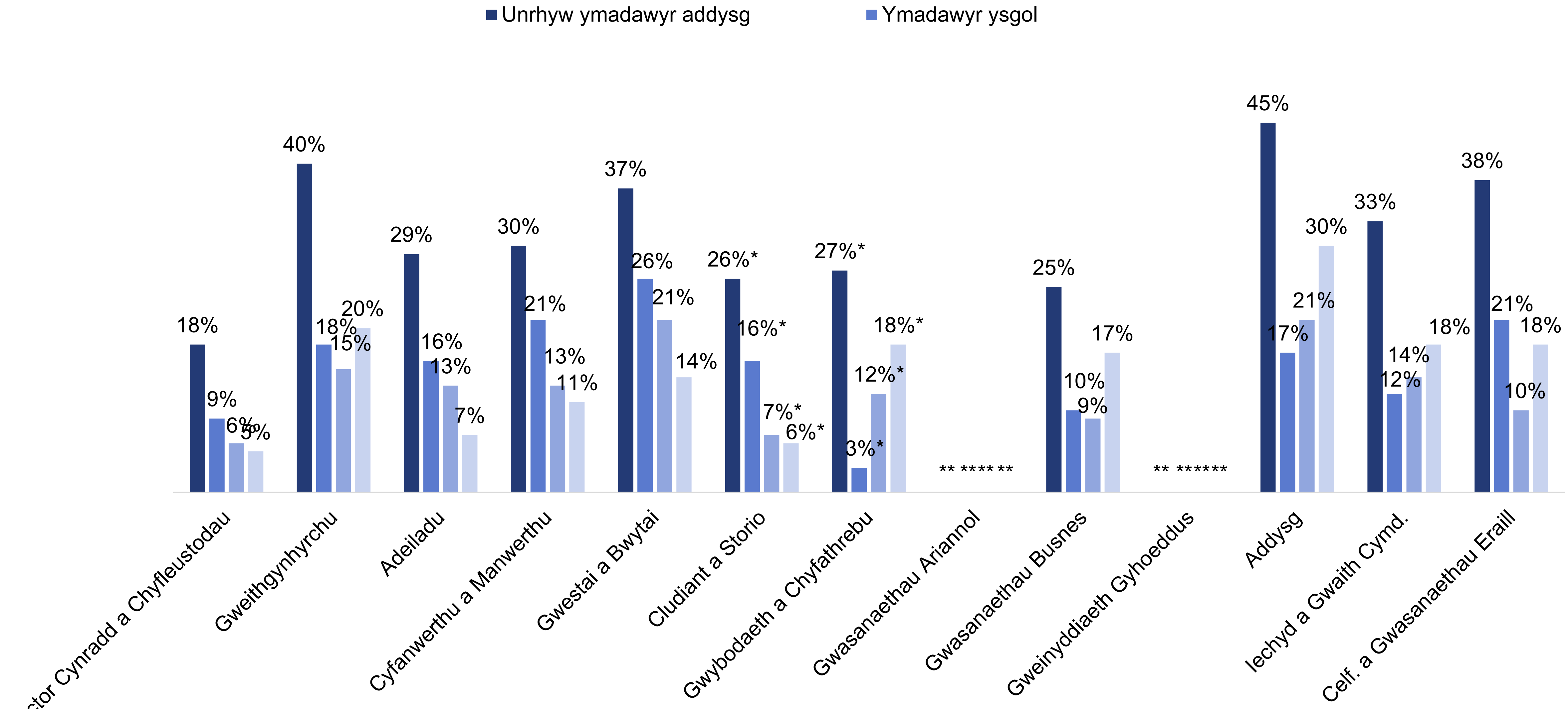

Y Sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (mae sylfeini sector 2019 yn amrywio o 20 mewn Gweinyddiaeth Gyhoeddus i 366 mewn Cyfanwerthu a Manwerthu)
Lle mae maint y sylfeini'n llai na 30 mewn sector, mae data wedi ei dynnu (wedi ei ddynodi gan ddwy seren); lle mae maint y sylfeini rhwng 30 a 49, mae seren wedi ei chynnwys nesaf at y label data. Pan mae meintiau sylfaen yn weddol fach, mae;r mesurau'n arbennig o debygol o gael eu dylanwadu gan ychydig sefydliadau; dylid bod yn ofalus wrth ddehongli'r canlyniadau hyn.

Parodrwydd ymadawyr addysg, dros amser

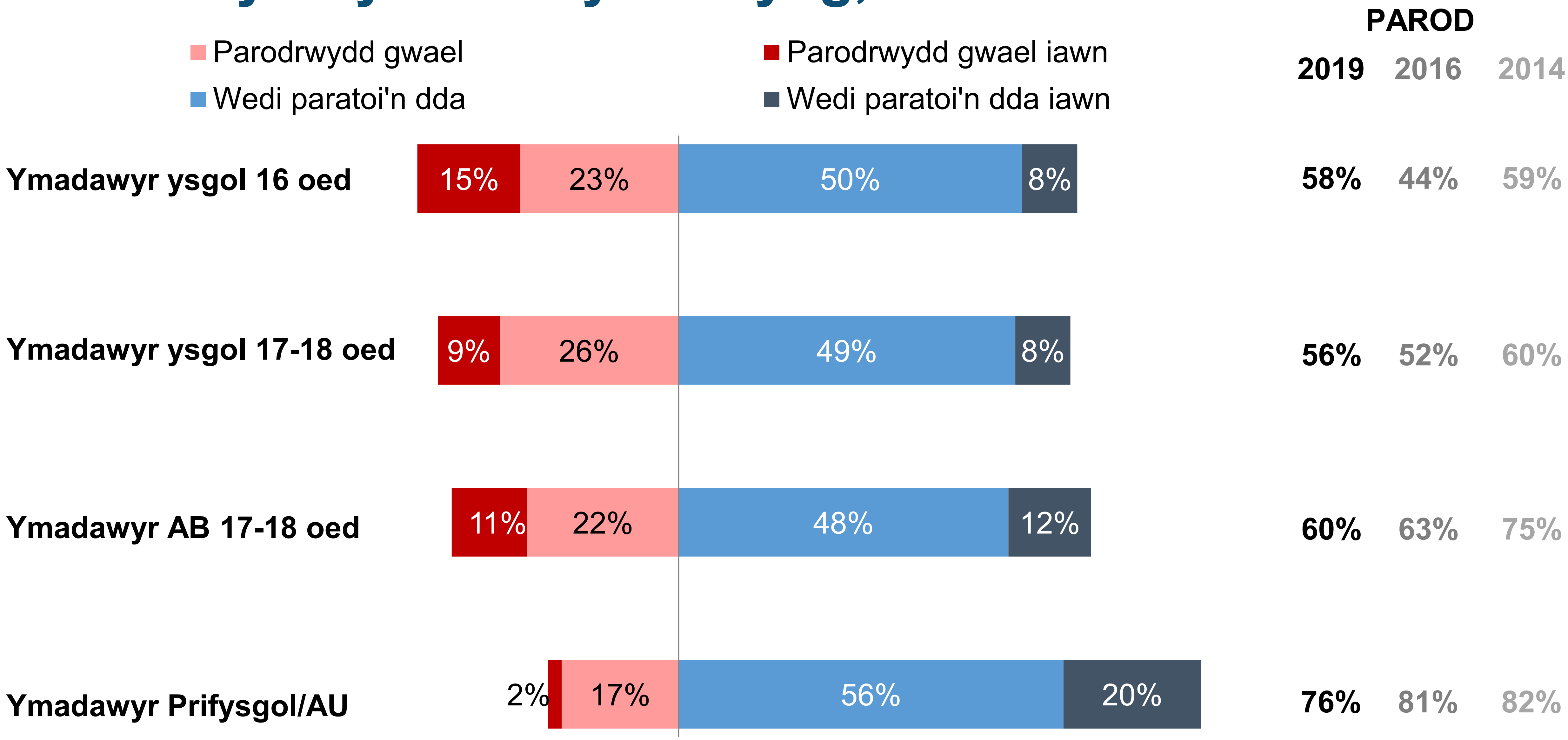

Y sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (2019 1,683, 2016 1,997, 2014 2,007)

Y gyfran o gyflogwyr a ddywedodd bod ymadawyr addysg wedi paratoi neu wedi paratoi’n dda, fesul rhanbarth

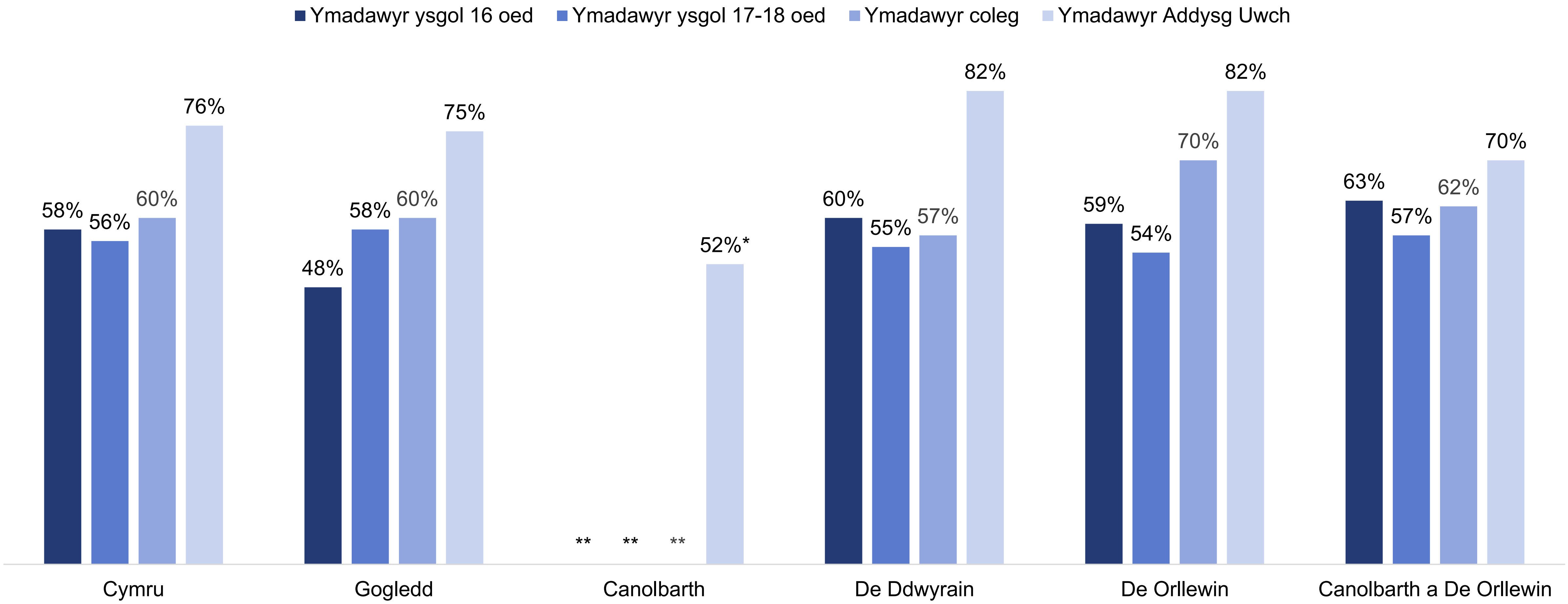

Y sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru yn 2019 a recriwtiodd: ymadawyr ysgol 16 oed (ystod sylfeini rhanbarthol o 22 yn y Canolbarth i 88 yn y De Ddwyrain); ymadawyr ysgol 17-18 oed (mae’r sylfeini rhanbarthol yn amrywio o 21 yn y Canolbarth i 123 yn y De Ddwyrain); ymadawyr coleg (mae’r sylfeini rhanbarthol yn amrywio o 24 yn y Canolbarth i 120 yn y De Ddwyrain); ymadawyr Addysg Uwch (mae’r sylfeini rhanbarthol yn amrywio o 38 yn y Canolbarth i 145 yn y De Ddwyrain)

Lle mae’r meintiau sylfaen yn is na 30 mewn rhanbarth, mae data wedi ei dynnu (wedi ei ddynodi gan ddwy seren); lle mae meintiau sylfaen rhwng 30 a 49, mae seren wedi ei chynnwys nesaf at y label data. Pan fydd meintiau sylfaen yn weddol fach mae’r mesurau’n arbennig o agored i gael eu dylanwadu gan ychydig sefydliadau; dylid bod yn ofalus wrth ddehongli’r canlyniadau hyn.

Sgiliau sy'n brin ymysg ymadawyr addysg yn ôl y math o ymadawr

	Ymadawyr ysgol 16 oed	Ymadawyr ysgol 17-18 oed	Ymadawyr coleg	Ymadawyr Addysg Uwch
Y Sylfaen	*225*	*296*	*300*	*326*
	%	%	%	%
Sgiliau technegol	5	5	9	4
Sgiliau meddal / personol	10	9	5	2
Sgiliau llythrennedd / rhifedd	3	2	1	2
Addysg wael	4	4	5	2
Diffyg synnwyr cyffredin	10	9	5	2
Agwedd wael	23	18	17	7
Profiad bywyd neu aeddfedrwydd	24	20	15	10

Y gweithlu presennol

Recriwtio gweithwyr hŷn (50 oed neu'n hŷn) yn gyffredinol a fesul rhanbarth a maint, dros amser

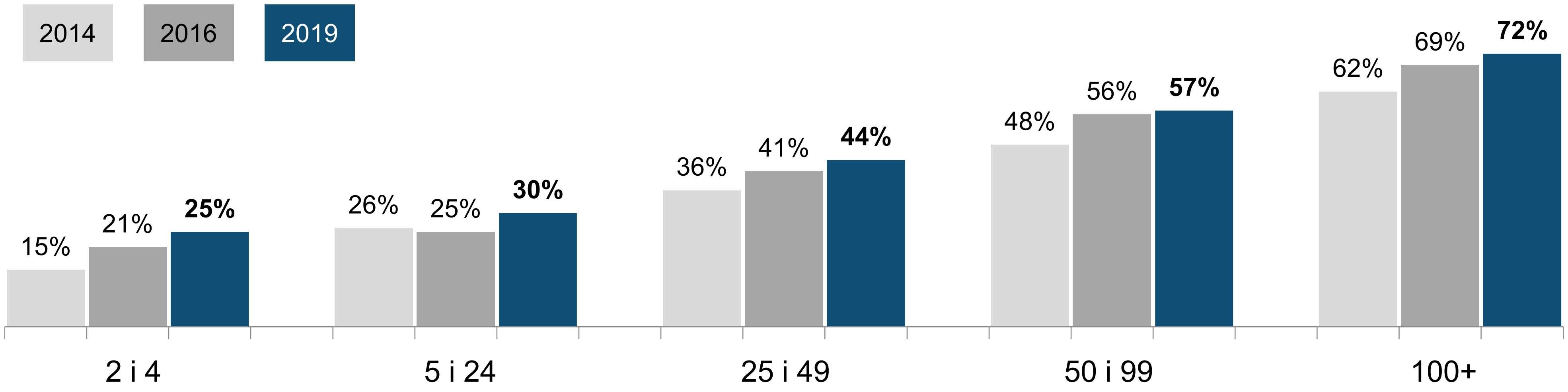

Cyfanswm Cymru

2014	2016	2019
27%	29%	**33%**

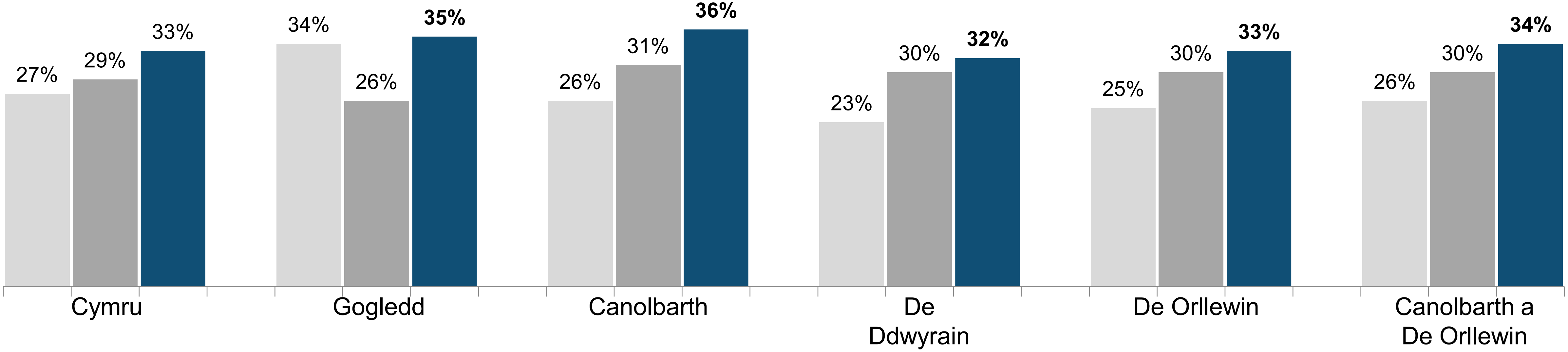

Y syflaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (2019 1,017, mae meintiau sylfaen yn amrywio o 81 yn y Canolbarth i 457 yn y De Ddwyrain; 2 i 4 118, 5 i 24 568, 25 i 49 174, 50 i 99 89, 100+ 68)

Recriwtio gweithwyr hŷn fesul sector, dros amser

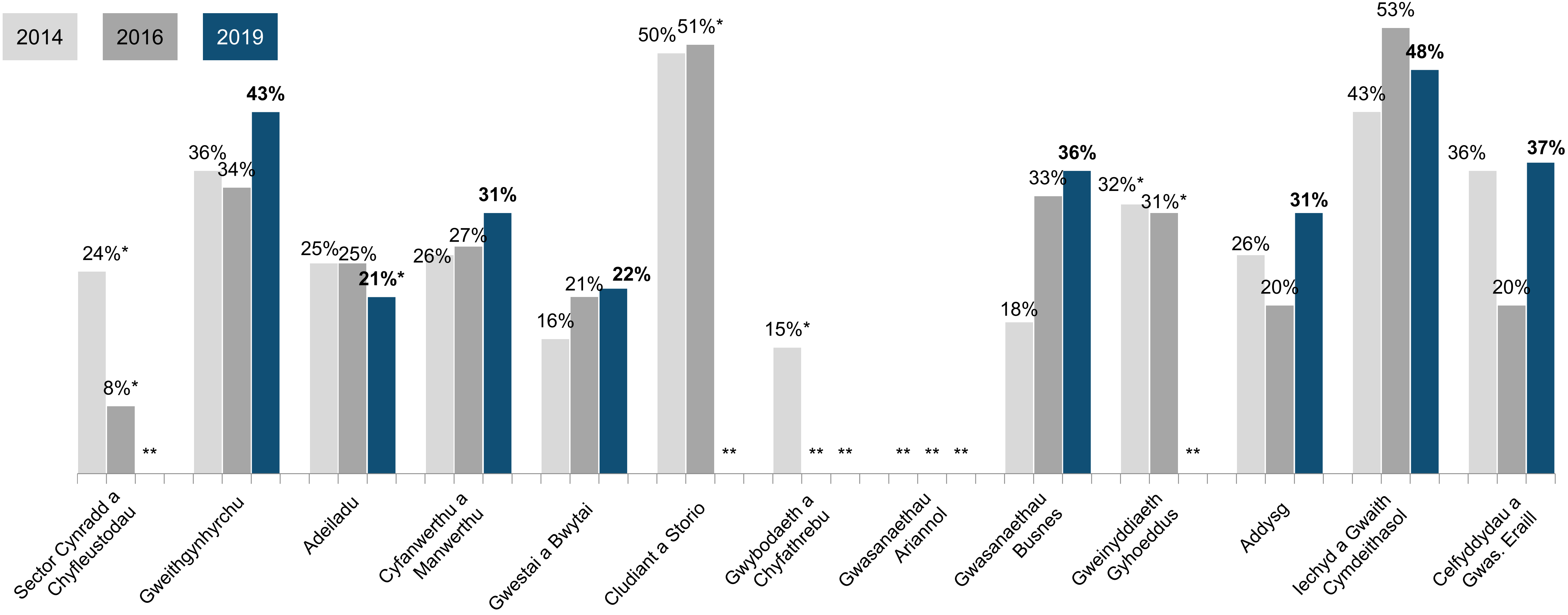

Y Sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (mae meintiau sylfaen 2019 yn amrywio o; 85 mewn Gweinyddiaeth Gyhoeddus i 1,649 mewn Cyfanwerthu a Manwerthu)
Lle mae meintiau sylfaen yn llai na 30 mewn sector, mae'r data wedi ei dynnu (a;i ddynodi gyda dwy seren); lle mae meintiau sylfaen rhwng 30 a 49, mae seren wedi ei chynnwys gerllaw'r label data. Pan mae meintiau sylfaen yn weddol fach, mae'r mesurau'n arbennig o agored i gael eu dylanwadu gan ychdyig o sefydliadau; dylid bod yn ofalus wrth ddehongli'r canlyniadau hyn.

Pa mor barod yw gweithwyr hŷn ar gyfer rôl eu swydd yn gyffredinol a fesul rhanbarth a maint

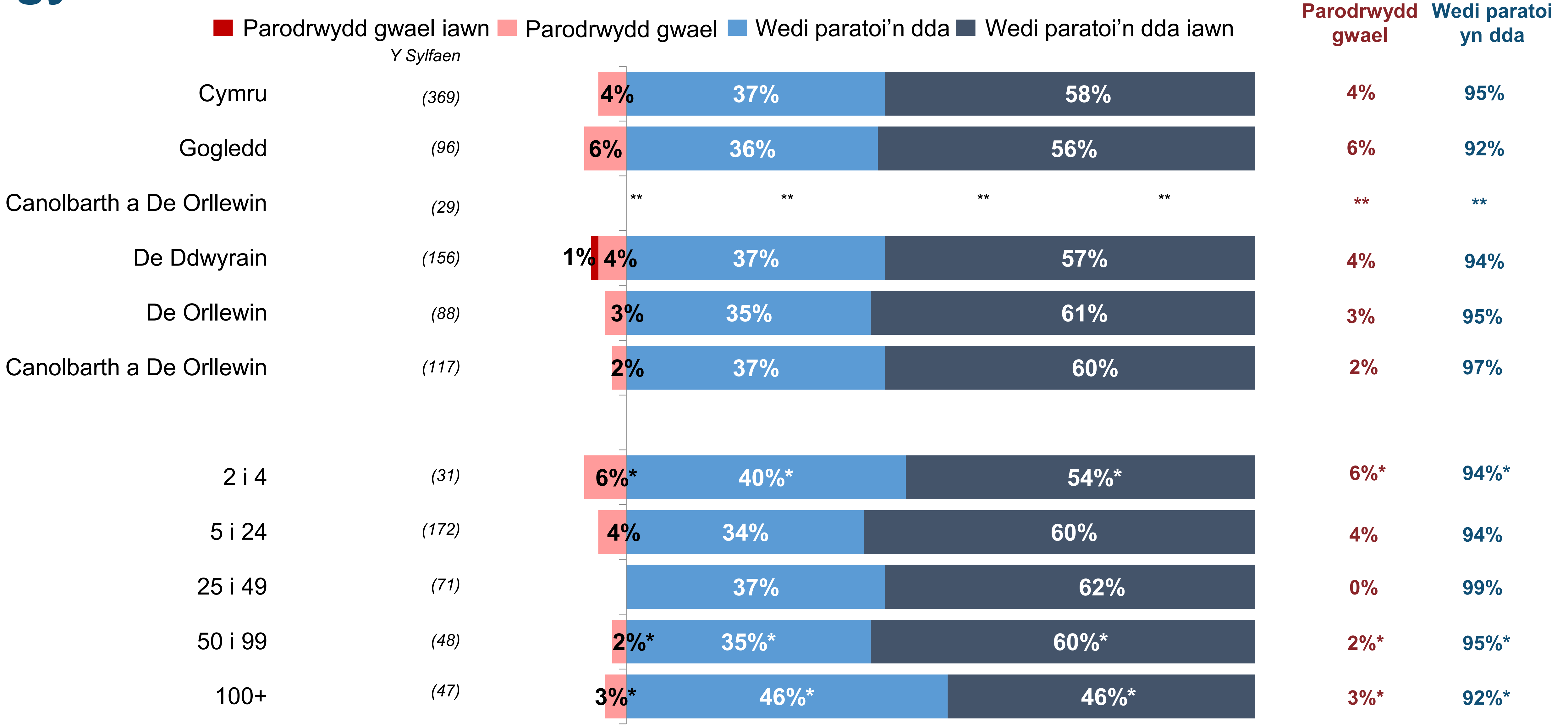

Y sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru sydd wedi recriwtio staff 50 oed neu'n hŷn yn y flwyddyn ddiwethaf

Lle mae meintiau sylfaen yn llai na 30 mewn rhanbarth, mae'r data wedi ei dynnu (a'i ddynodi gyda dwy seren); lle mae meintiau sylfaen rhwng 30 a 49, mae seren wedi ei chynnwys gerllaw'r label data. Pan mae meintiau sylfaen yn weddol fach, mae'r mesurau'n arbennig o agored i gael eu dylanwadu gan ychydig o sefydliadau; dylid bod yn ofalus wrth ddehongli'r canlyniadau hyn

Amlder a dwysedd y staff sydd â chymwysterau a sgiliau uwch na'r gofyn fesul rhanbarth, dros amser

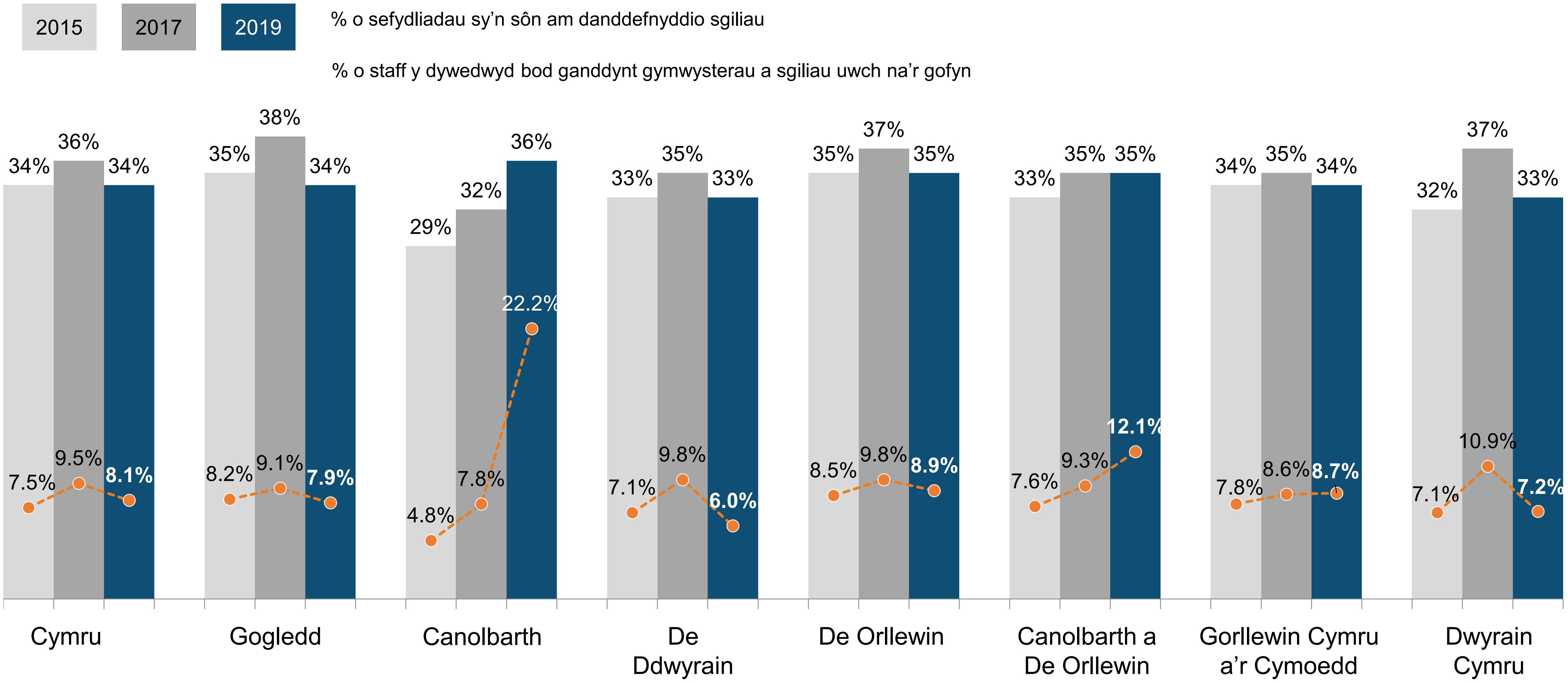

Sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (2019 3,378, mae'r meintiau sylfaen rhanbarthol yn amrywio o 366 yn y Canolbarth i 2,212 yng Ngorllewin Cymru a'r Cymoedd

Amlder a dwysedd y staff sydd â chymwysterau a sgiliau uwch na'r gofyn, fesul maint

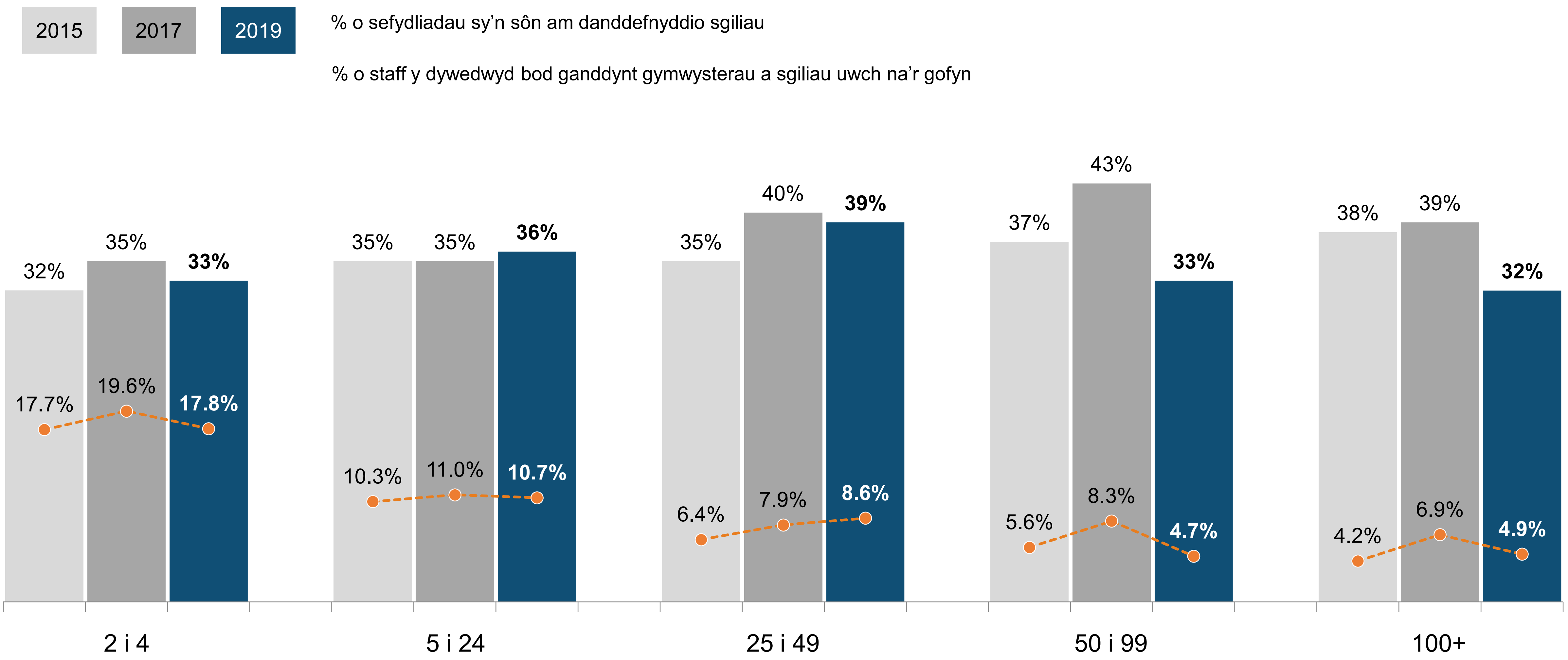

Y Sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (2019; 2 i 4 1,011, 5 i 24 1,655, 25 i 49 379, 50 i 99 192, 100+ 141);

Amlder a dwysedd y staff sydd â chymwysterau a sgiliau uwch na'r gofyn, fesul ector

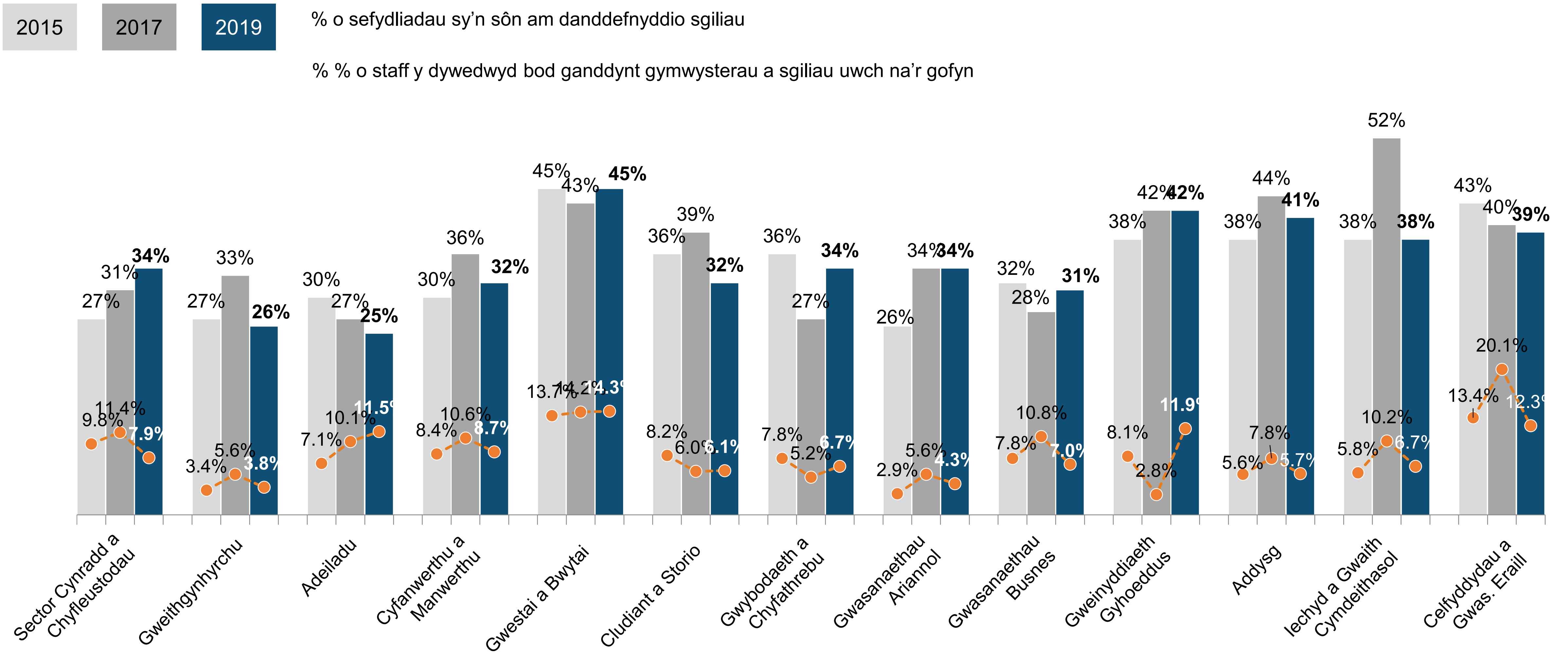

Y Sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (mae meintiau sylfaen 2019 yn amrywio o; 57 mewn Gweinyddiaeth Gyhoeddus i 697 mewn Cyfanwerthu a Manwerthu

Meithrin y sgiliau sydd ar y gweill: lleoliadau ac ysbrydoliaeth gwaith

Y math o leoliadau gwaith a ddarparwyd yn y 12 mis diwethaf

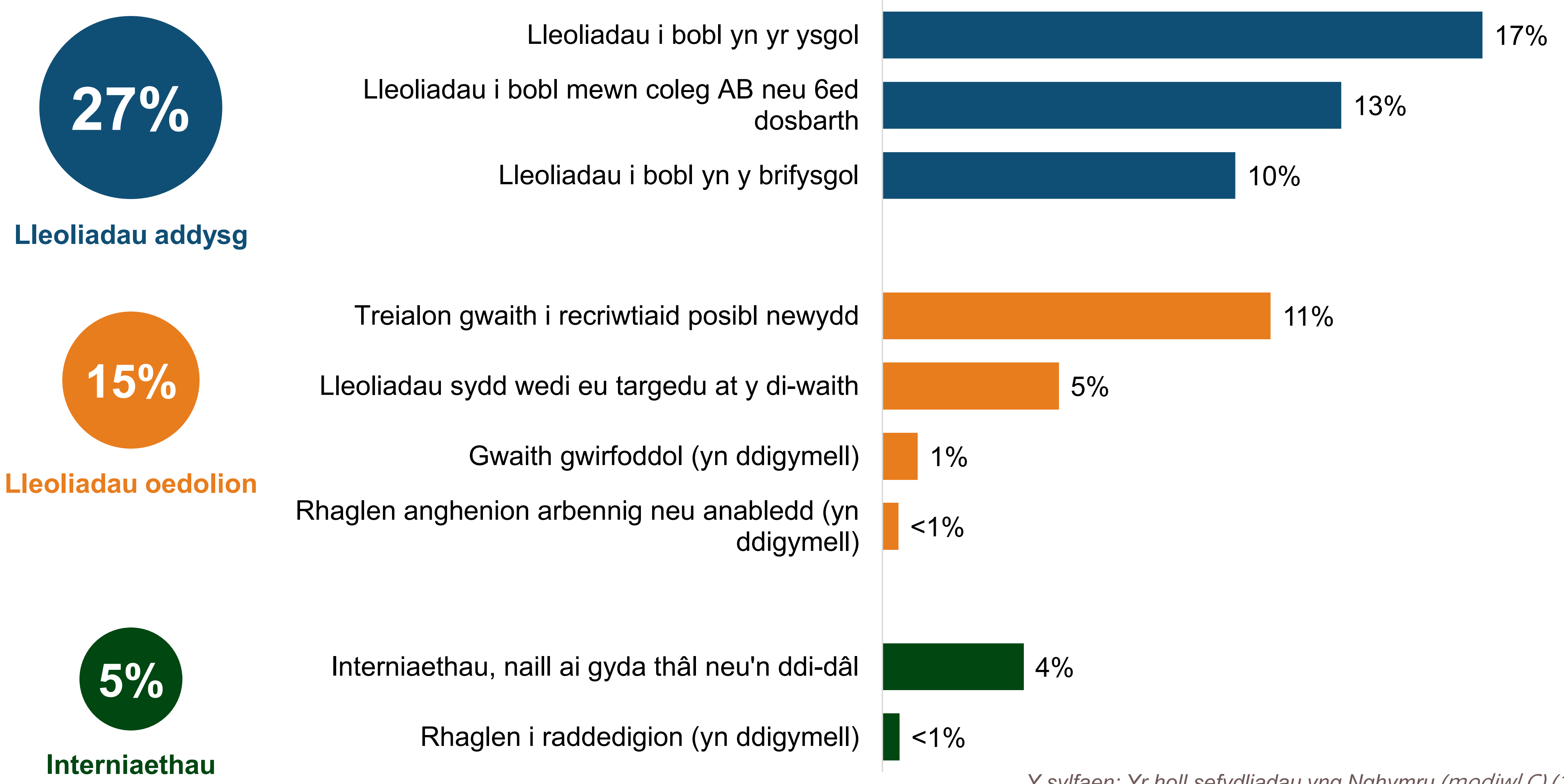

Y sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (modiwl C) (1,683)

Lleoliadau gwaith mewn grwpiau yn y 12 mis diwethaf fesul rhanbarth, dros amser

	Unrhyw leoliad gwaith		Lleoliadau addysg		Lleoliadau oedolion		Interniaethau	
	2016	**2019**	2016	**2019**	2016	**2019**	2016	**2019**
	%	%	%	%	%	%	%	%
Cymru	39	**36**	29	**27**	15	**15**	8	**5**
Gogledd	35	**40**	26	**31**	15	**16**	5	**3**
Canolbarth	34	**30**	27	**21**	10	**12**	5	**5**
De Ddwyrain	44	**36**	32	**26**	18	**16**	10	**5**
De Orllewin	37	**37**	26	**28**	15	**14**	8	**5**
Canolbarth a De Orllewin	36	**34**	26	**25**	13	**13**	7	**5**

Y sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (2019 1,683, mae meintiau sylfaen rhanbarthol yn amrywio o 234 yn y Canolbarth i 624 yn y Canolbarth a'r De Orllewin)

Y nifer cymedrig o leoliadau gwaith a gynigiwyd yn y 12 mis diwethaf fesul math o leoliad

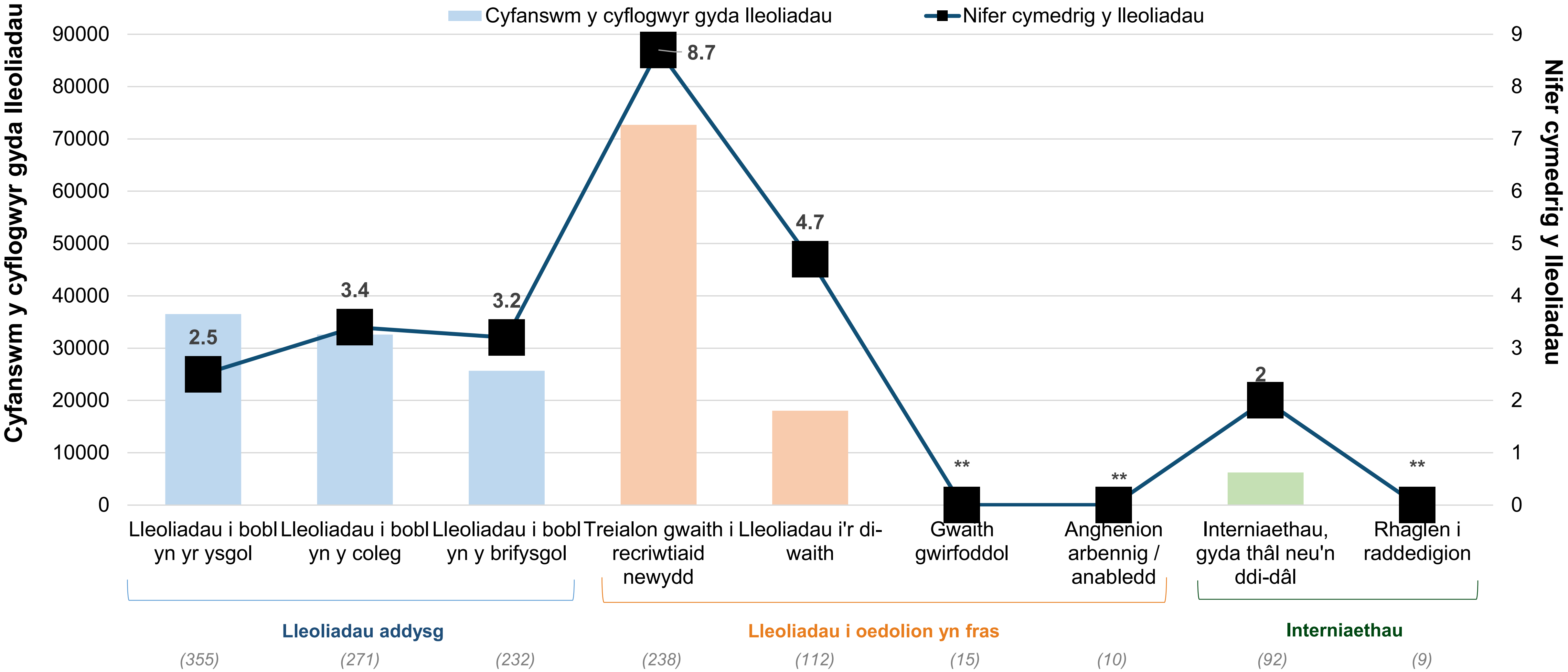

(a) Y sylfaen: Yr holl sefydladau yng Nghymru (Modiwl C) (1,683)

(b) Y sylfaen: Yr holl sefydliadau sy'n darparu pob math o leoliad, ac y gofynnwyd iddynt yn rhan o'r 3 y cadwyd llygad dilynol arnynt (yn y cromfachau uchod)
Lle mae meintiau sylfaen yn llai na 30 o fewn y math o leoliad, mae data wedi ei dynnu (dynodir hyn gan ddwy seren)

Y nifer cymedrig o leoliadau gwaith a gynigiwyd yn y 12 mis diwethaf fesul math o leoliad, dros amser

	2014		2016		2019	
	Sylfaen	*Cymedrig*	*Sylfaen*	*Cymedrig*	*Sylfaen*	*Cymedrig*
Lleoliadau i bobl yn yr ysgol	609	3.5	539	3.1	355	**2.5**
Lleoliadau i bobl yn y coleg	381	2.9	358	2.4	271	**3.4**
Lleoliadau i bobl yn y brifysgol	342	3.0	325	2.7	232	**3.2**
Interniaethau, gyda thâl neu'n ddi-dâl	113	1.7	192	2.2	92	**2.0**
Lleoliadau i'r di-waith	242	5.0	182	4.3	112	**4.7**
Treialon gwaith i recriwtiaid newydd	237	3.9	262	3.3	238	**8.7**
Gwaith gwirfoddol	24	**	24	**	15	**
Anabledd / anghenion arbennig	15	**	17	**	10	**
Rhaglen i raddedigion	15	**	12	**	9	**

Pan mae meintiau sylfaen yn llai na 30 o fewn y math o leoliad, mae'r data wedi ei dynnu (dynodir hyn gan ddwy seren)

Y gyfran o sefydliadau a gynigiodd weithgareddau ysbrydoliaeth gwaith yn y 12 mis diwethaf, yn gyffredinol a fesul rhanbarth

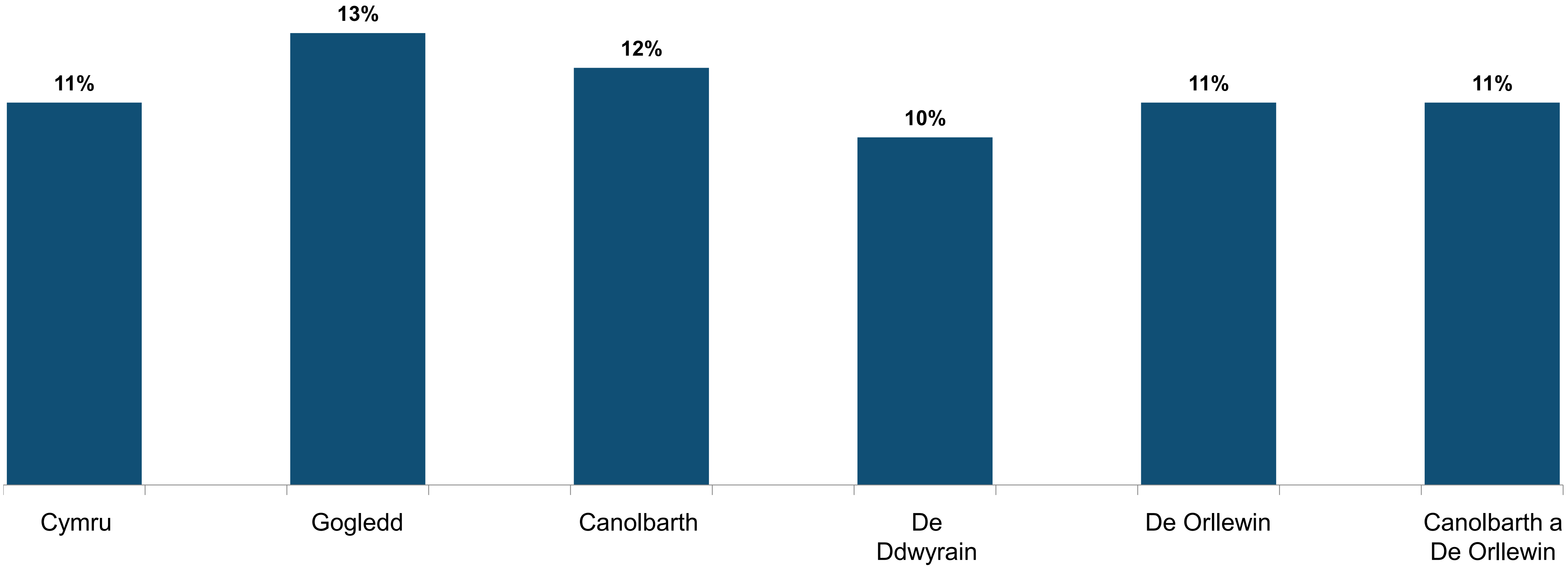

Y sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (2019 1,683, mae'r meintiau sylfaen rhanbarthol yn amrywio o 234 yn y Canolbarth i 624 yn y Canolbarth a'r De Orllewin)

Y gyfran o sefydliadau a gynigiodd weithgareddau ysbrydoliaeth gwaith yn y 12 mis diwethaf, fesul sector a maint

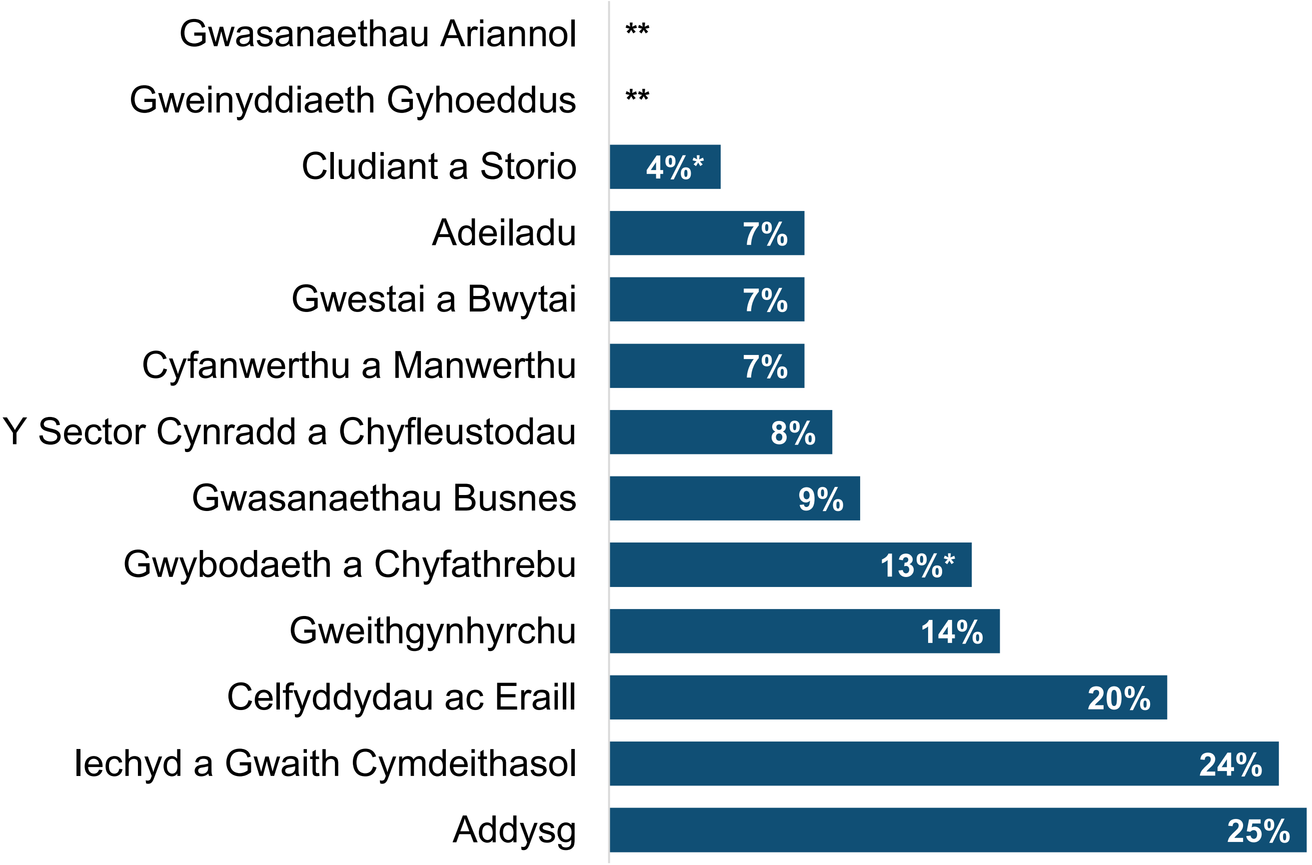

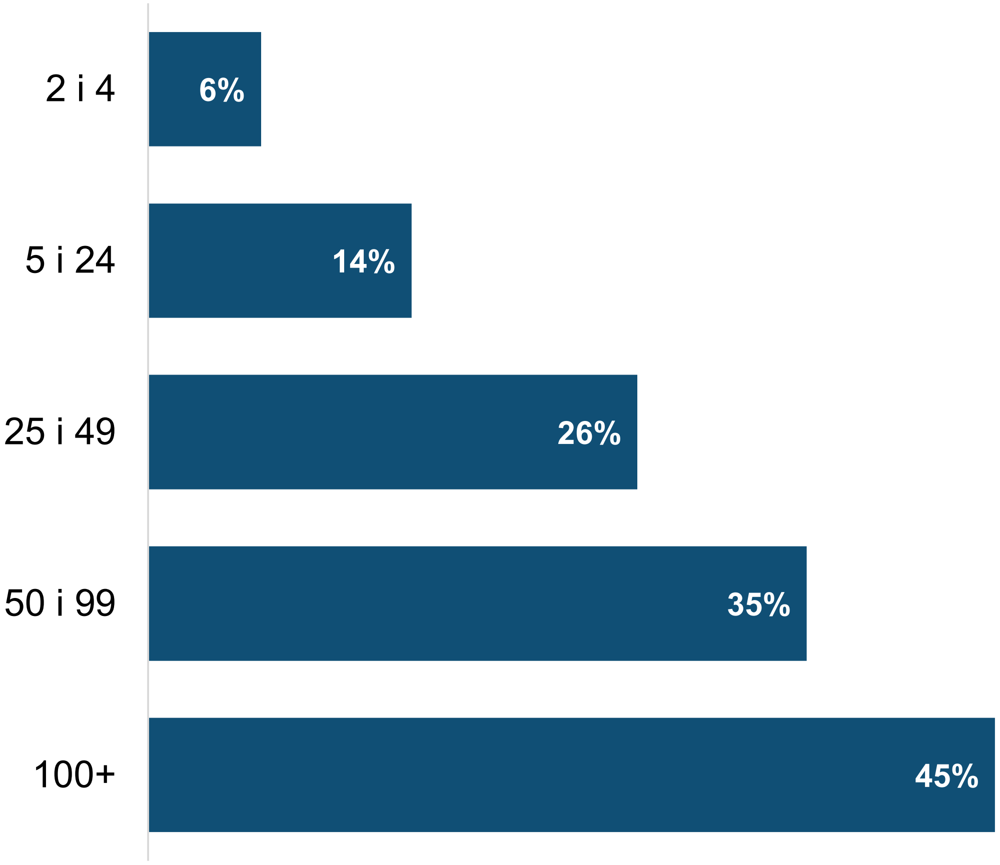

Y sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru : 2-4 (452), 5-24 (864), 25-49 (214), 50-99 (91) 100+ (62), Mae meintiau sylfaen y sectorau'n amrywio o 12 mewn Gweinyddiaeth Gyhoeddus i 236 mewn Cyfanwerthu a Manwerthu

Lle mae meintiau sylfaen yn llai na 30, mae'r data wedi ei dynnu (dynodir hyn gan ddwy seren);

Lle mae meintiau sylfaen rhwng 30 a 49, mae seren wedi ei chynnwys nesaf at y label data. Pan mae;r meintiau sylfaen yn weddol fach maent yn arbennig o agored i gael eu dylanwadu gan ychydig sefydliadau , dylid bod yn ofalus wrth ddehongli'r canlyniadau hyn

Y rhesymau am gynnig lleoliadau gwaith yn y 12 mis diwethaf

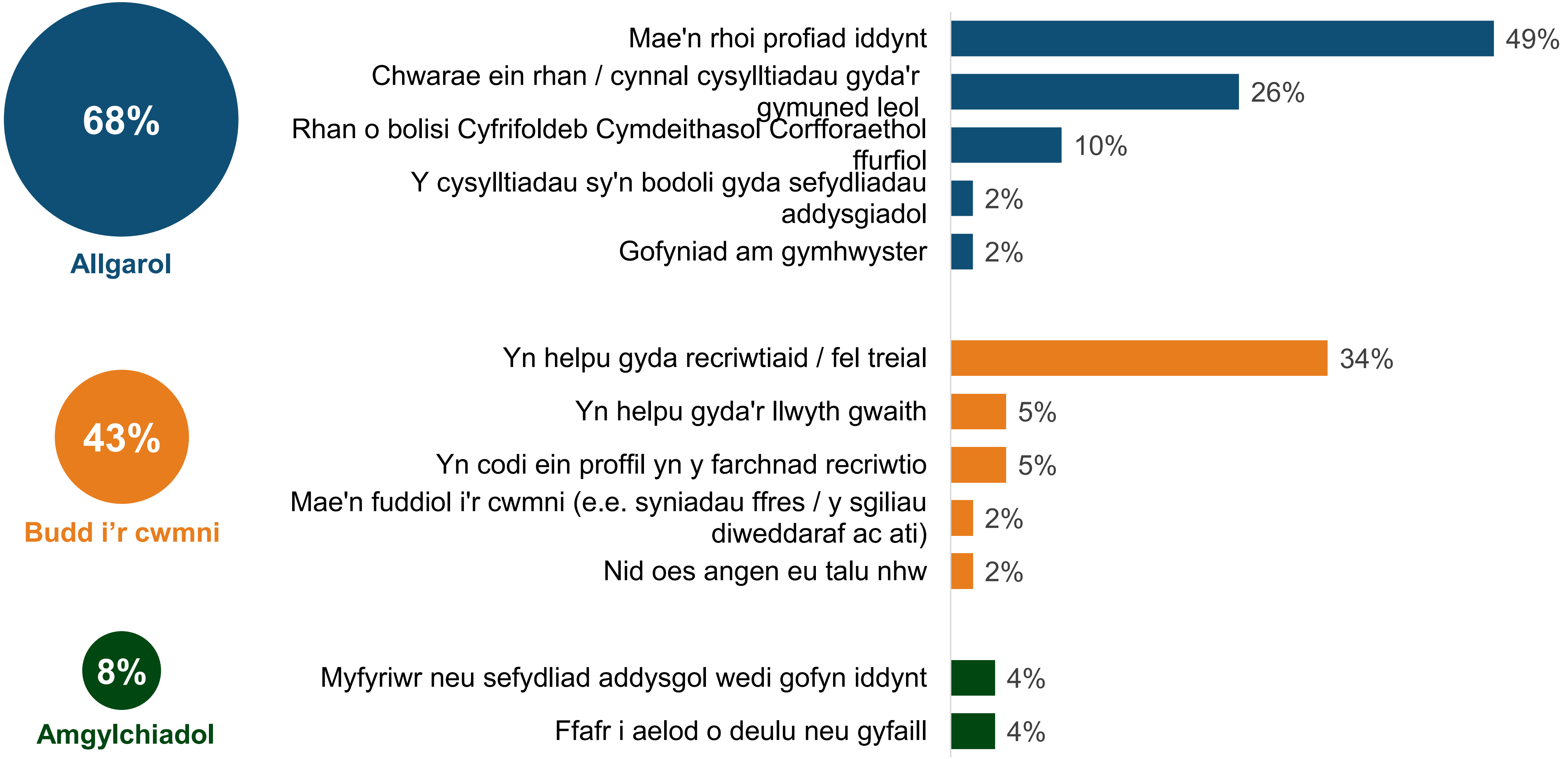

Y sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru sydd wedi cynnig lleoliadau yn y 12 mis diwethaf (Modiwl C) (775)

I ba raddau yr ystyrir profiad gwaith yn hanfodol neu'n arwyddocaol mewn ymgeiswyr, o'i gymharu â'r gyfran sy'n cynnig lleoliadau gwaith neu ysbrydoliaeth, fesul rhanbarth

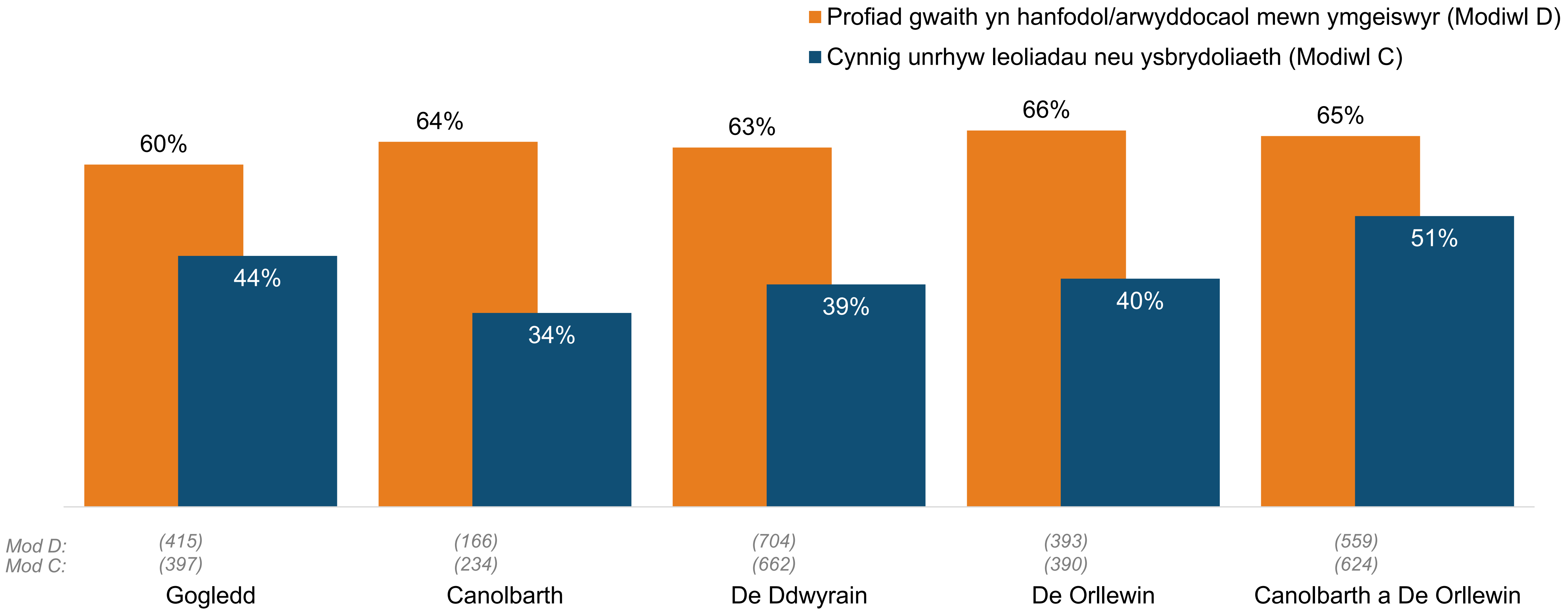

Y sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru (Modiwl D); yr holl sefydliadau yng Nghymru (Modiwl C)

I ba raddau yr ystyrir profiad gwaith yn hanfodol neu'n arwyddocaol mewn ymgeiswyr, o'i gymharu â'r gyfran sy'n cynnig lleoliadau gwaith neu ysbrydoliaeth, fesul sector

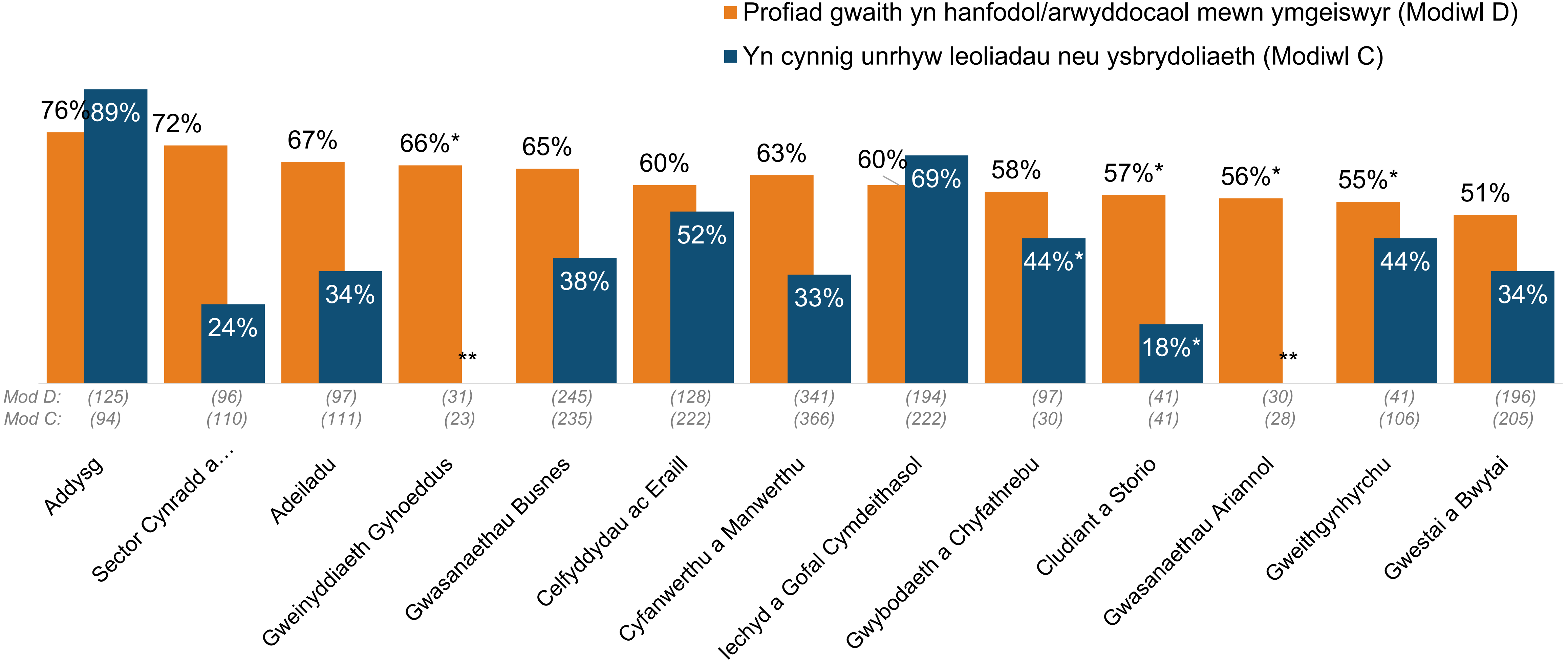

Y Sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru(Modiwl D) ; yr holl sefydliadau yng Nghymru (Modiwl C)
Lle mae'r meintiau sylfaen yn llai na 30, mae'r data wedi ei dynnu (a'i ddynodi gan ddwy seren);
Lle mae'r meintiau sylfaen rhwng 30 a 49, mae seren wedi ei chynnwys gerllaw'r label data. Pan mae;r meintiau sylfaen yn weddol fach maent yn arbennig o agored i gael eu dylanwadu gan ychydig sefydliadau, dylid bod yn ofalus wrth ddehongli'r canlynaidau hyn

Y rhesymau mwyaf cyffredin am beidio cynnig cyfleoedd profiad gwaith yn y 12 mis diwethaf, dros amser

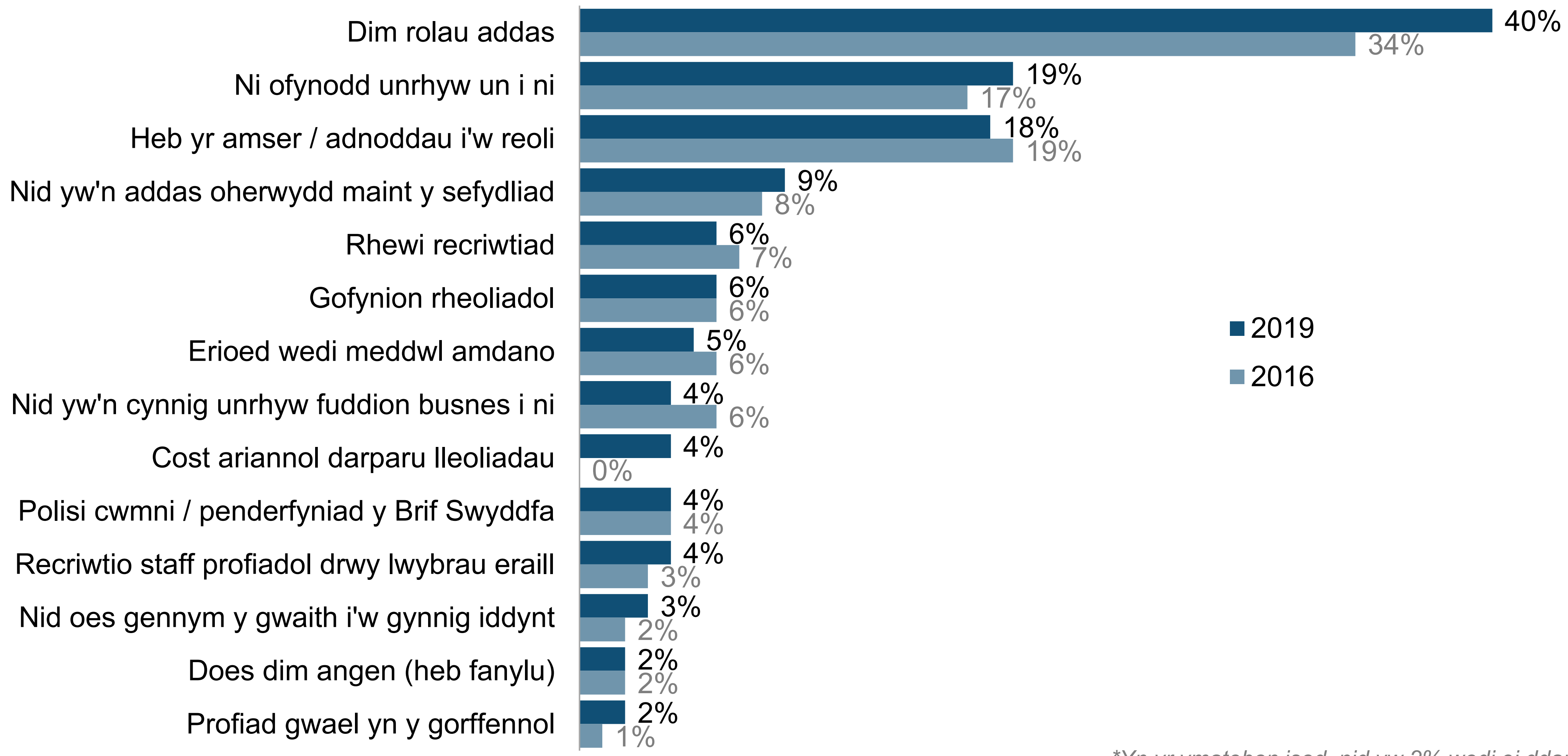

**Yn yr ymatebon isod, nid yw 2% wedi ei ddangos*

Y sylfaen: Yr holl sefydliadau yng Nghymru sydd heb gynnig unrhyw leoliadau na gweithgareddau ysbrydoli gwaith yn y 12 mis diwethaf (Modiwl C) 2019 (840); 2016 (961)

Casgliadau

Casgliadau - 1

- **Roedd tri ymhob deg o gyflogwyr wedi recriwtio ymadawyr addysg yn 2019,** sef lefel debyg i lefelau 2016 a 2014.
- **Roedd cyflogwyr yng Nghanolbarth Cymru'n llai tebygol o fod wedi hurio unrhyw ymadawyr addysg, tra bo'r rheiny yn y De Ddwyrain yn fwy tebygol** o fod wedi gwneud hynny**.**
- **Roedd busnesau mawr yn fwy tebygol na busnesau bach o hurio ymadawyr addysg**.
- Addysg a Gweithgynhyrchu oedd y sectorau oedd fwyaf tebygol o hurio ymadawyr addysg, a'r cyntaf oedd y sector mwyaf tebygol o recriwtio ymadawyr addysg uwch. Y sector oedd yn fwyaf tebygol o hurio ymadawyr ysgol oedd Gwestai a Bwytai.
- **Roedd lefel addysg yn ddangosydd o ba mor barod oedd y recriwtiaid i weithio,** ac ystyriwyd mai ymadawyr ysgol oedd y grwpiau lleiaf parod, ac ymadawyr addysg uwch oedd y mwyaf parod.
- Ymysg yr holl fathau o ymadawyr addysg, **aeddfedrwydd ac agwedd oedd y prif sgiliau oedd yn brin**.
- **Recriwtiodd traean o gyflogwyr (33%) weithwyr hŷn**, sef cynnydd (o 6 pwynt canran) ers 2014.
- **Busnesau mwy a'r rheiny oedd yn gweithredu yn y sectorau Iechyd a Gwaith Cymdeithasol a Gweithgynhyrchu oedd y mwyaf tebygol o recriwtio gweithwyr hŷn.**
- Roedd cyflogwyr yn **ystyried i raddau uchel iawn bod gweithwyr hŷn yn barod iawn ar gyfer gwaith**.

Casgliadau - 2

- **Dywedodd ychydig dros draean (34%) o sefydliadau bod ganddynt staff oedd â chymwysterau a sgiliau uwch na'r gofyn, a dywedodd 8.1% o'r staff bod hynny'n wir amdanynt.**
- **Roedd staff oedd â chymwysterau a sgiliau uwch na'r gofyn ar eu mwyaf cyffredin ymysg busnesau oedd yn gweithredu yn y sectorau Gwestai a Bwytai a Gweinyddiaeth Gyhoeddus**, tra bo hyn yn ymddangos yn **amlwg hefyd ymysg staff yn y Celfyddydau a Gwasanaethau Eraill, a oedd yn ail i Westai a Bwytai o ran y gyfran o staff oedd â chymwysterau a sgiliau uwch na'r gofyn.**
- **Lleoliadau addysg (i bobl yn yr ysgol, mewn addysg bellach neu yn y brifysgol) oedd y lleoliadau a gynigiwyd yn fwyaf cyffredin,** fodd bynnag **treialon gwaith ar gyfer recriwtiaid newydd oedd yn cyfrif am y cyfansymiau mwyaf o leoliadau.**
- Roedd y mwyafrif o **gyflogwyr oedd yn cynnig lleoliadau gwaith yn gwneud hynny am resymau allgarol**, megis i roi profiad i unigolion a chwarae eu 'rhan'. **Yn nodweddiadol, roedd y rheiny nad oeddent yn cynnig lleoliadau yn dweud nad oedd ganddynt rolau addas neu nad oedd unrhyw un wedi gofyn iddynt.**

Casgliadau - 3

- **Roedd anghysondeb nodedig rhwng y pwysigrwydd a roddwyd i brofiad gwaith wrth recriwtio ac i ba raddau yr oedd cyflogwyr yn ei gynnig**. Roedd cyflogwyr yn fwy tebygol o ddweud bod profiad gwaith yn hanfodol neu'n arwyddocaol nag oeddent o gynnig profiad gwaith ymhob rhanbarth, gyda bylchau o rhwng 14 pwynt canran a 30 pwynt canran. Roedd hyn yn wir hefyd am y rhan fwyaf o sectorau, ac eithrio Addysg ac Iechyd a Gofal Cymdeithasol, sef yr unig sectorau lle'r oedd cyfran fwy o gyflogwyr yn cynnig lleoliadau neu ysbrydoliaeth nag oedd wedi dweud ei fod yn hanfodol neu'n arwyddocaol mewn ymgeiswyr.